

Magdalena Szymańska

Władysław Korotaj (1912-1994)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 29, 179-180

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena Szymańska

WŁADYSŁAW KOROTAJ (1912–1994)

Dnia 12 sierpnia 1994 r. zmarł Władysław Korotaj. Jego szczupła, drobna postać przez całe lata była stałym elementem krajobrazu Pałacu Staszica.

Był człowiekiem niezmiernej, przesadnej wprost skromności połączonej z ogromną wiedzą i erudycją. Zawsze na posterunku przy biurku w sali 144, zajęty mrówczą pracą przy tworzeniu *Bibliografii dramatu staropolskiego*, pełnił jednocześnie funkcję żywej encyklopedii w bardzo wielu dziedzinach. Obdarzony niezwykłą pamięcią znał się jak mało kto na całej literaturze polskiej, ale także na: wojskowości, historii powszechnej, a w szczególności na historii Kościoła, liturgii, na problemach polsko–litewskich, no i oczywiście na najbliższej mu staropolszczyźnie. Z zamiłowania był pedagogiem, wychowawcą umysłów i charakterów. Był w całym tego słowa znaczeniu chrześcijaninem, człowiekiem, do którego pasuje wyrażenie „wartości chrześcijańskie”. Niejeden doktorat zawdzięcza mu też swoje powstanie.

Jako dawny wychowawca w Domu Dziecka zachował z młodzieżą żywy kontakt. Oboje z żoną pomagali finansowo dawnym wychowankom; u państwa Korotajów zawsze można było przenocować, zwierzyć się, poradzić. Był człowiekiem głęboko i absolutnie bezinteresownym. Z zamiłowaniem oddawał się skrupulatnej pracy badawczej, często nie dbając o jej ostateczny wynik w postaci publikacji. Był perfekcjonistą – nigdy nie było dość poprawek, uściśleń, uzupełnień. I to zapewne stało się powodem, że nie zrobił doktoratu, na który w pełni zasługiwał.

Wśród papierów po nim zostały latami zbierane materiały do historii szkolnictwa i pedagogiki, do literatury mieszczańskiej i do historii Wilna.

Miał rozległe zainteresowania. Miał też talent poetycki. Pisał wiersze dla rodziny. Jeszcze do niedawna kursowały w szkole podstawowej różne wersje jego wierszowanej inscenizacji historii o warszawskiej Syrence, napisanej kiedyś dla córki. Pracując w Domu Dziecka pisał sztuki teatralne, wystawiane przez wy-

chowanków. W młodości marzył o przetłumaczeniu wierszem *Psalterza Dawidowego*.

Osobnym rozdziałem życia Władysława Korotaja było harcerstwo. Przed wojną w Czarnej Wileńskiej Trzynastce pełnił funkcję podharcemistrza i przybocznego naczelnika, Józefa Grzesiaka. Nosił przydomek „Filozof”. W czasie okupacji, ucząc na tajnych kompletach, prowadził również konspiracyjne harcerstwo, do którego wciągał młodzież. Harcerstwo odcisnęło na nim niezwykle silne piętno, było przygotowaniem do życia, do służby w AK, ułatwiło mu przetrwanie w łagrze, w Kałudze. Był wspaniałym, odważnym człowiekiem podziemia. Kilkakrotnie cudem uniknął śmierci. Brał udział w wyzwoleniu Wilna przez Armię Krajową – i zapłacił za to kilkuletnim pobylem w Kałudze.

Władysław Korotaj urodził się 9 II 1912 w Kiejdanach. Jego matką była Anna z domu Jancz. Ojciec, Tomasz, pracował w szkole zawodowej jako instruktor. Młodszy brat, Anatol, zginął w Katyniu. W roku 1931 Korotaj ukończył gimnazjum klasyczne im. J. Słowackiego w Wilnie i rozpoczął studia na wydziale filologii polskiej Uniwersytetu Stefana Batorego, gdzie w 1936 r. uzyskał absolutorium (magisterium na Uniwersytecie Warszawskim w 1951 r.). Od września 1936 r. do marca 1938 r. pracował w Wilnie jako nauczyciel w szkole powszechnej nr 6, a od marca 1938 do czerwca 1940 w szkole „Dziecko Polskie”. Od października 1941 do lipca 1944 uczył w Wilnie na tajnych kompletach gimnazjalnych, pracując jednocześnie jako robotnik na budowie, a potem jako sanitariusz w Szpitalu Miejskim. Wszystko to godził z konspiracyjną działalnością w harcerstwie i w AK (pseudonim „Brzeski”). Po wejściu do Wilna wojsk sowieckich wywieziony został do Kaługi, skąd wrócił w styczniu 1946 r. już nie do ukochanego Wilna, a do Warszawy. Do października 1948 pracował w Konstancinie, w państwowym Domu Dziecka „Anusia” jako nauczyciel i wychowawca. Odszedł stamtąd jednak, nie mogąc się pogodzić z postępującą komunizacją wychowania.

Następnym etapem życia był Instytut Badań Literackich, gdzie w Pracowni Bibliografii Staropolskiej prowadzonej przez doktor, a później profesor Alonę Gryczową, pełnił funkcję jej asystenta i zastępcy, a potem kierownika Pracowni, prowadząc jednocześnie – w latach 1950–1952 – zajęcia z zakresu nauk pomocniczych na Uniwersytecie Warszawskim.

W Instytucie Badań Literackich powstała pod jego kierunkiem i z jego wstępnymi *Bibliografia dramatu staropolskiego*, t. I oraz t. II, część 1 i 2 (Tom I został wyróżniony w 1977 r. nagrodą sekretarza naukowego PAN.) Brał również udział w pracach nad nie ukończoną jeszcze edycją *Dzieł wszystkich Jana Kochanowskiego* (część bibliograficzna).

W publikowanych drobniejszych pracach zajmował się słownikiem Jana Mączyńskiego, biblioteką Szymona Szymonowicza, a także problemami bibliografii staropolskiej, a w szczególności programów teatralnych.